

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/81/2024
Identifikačné číslo spisu:	1517207635
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1517207635.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Katarína Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej, v exekučnej veci oprávneného E. R., narodený XX. Q. XXXX, K. - P., M. XXX/X, proti povinnému P. R., narodený XX. M. XXXX, K. - O., Y. XXXX/XX, zastúpenému advokátkou JUDr. Tatianou Jánošíkovou, Košice - mestská časť Staré Mesto, Rooseveltova 794/6, IČO: 42 244 129, o vymożenie zročného výživné, bežného výživného a o návrhu povinného na zastavenie exekúcie, v konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 28CoEk/47/2024 a sp. zn. 28CoEk/54/2024, o nesúhlase Krajského súdu v Trnave s postúpením sporu Krajským súdom v Bratislave vedenom pod sp. zn. 18CoEk/35/2024, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Krajského súdu v Trnave s postúpením sporu z Krajského súdu v Bratislave postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Krajský súd v Trnave svoj nesúhlas s postúpením sporu odôvodňuje (č.l. 227) tým, že v tomto prípade sa vykonáva exekúcia na vymożenie pohľadávky na výživnom, ktoré je vyňaté z vykonávacieho konania týkajúceho sa maloletého podľa štvrtej časti zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) a riadi sa právnou úpravou v zákone č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti („Exekučný poriadok“) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „exekučný poriadok“), a preto nebola založená ani funkčná príslušnosť Krajského súdu v Trnave podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP. Podľa § 164 ods. 3 písm. a) vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov vec tvorí na krajskom súde občianskoprávnú agendu

2. Krajský súd v Bratislave odvolávajúc sa na § 6 ods. 1 CMP postúpil spor Krajskému súdu v Trnave, ako súdu podľa neho príslušnému majúc za to, že v danej veci ide o konanie podľa štvrtej časti CMP, v ktorom Okresný súd Bratislava V rozhodol uznesením dňa 18. apríla 2023 č. k. 53Er/1741/2017-180

(ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“). O odvolaní podanom proti uzneseniu súdu prvej inštancie je tak kauzálna a funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

3. Najvyšší súd, ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Trnave podľa § 43 ods. 2 CSP prejednal spor o príslušnosť a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením veci je dôvodný.

4. Podľa § 34 ods. 1 CSP, ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

5. Podľa § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Krajského súdu v Bratislave je mesto Bratislava; jeho obvod tvoria obvody mestských súdov podľa § 2 ods. 1 až 4.

6. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z., sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

7. Podľa § 370 CMP, podľa tejto časti sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná, ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému (ods. 1). Podľa tejto časti sa postupuje aj pri výkone rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení, alebo zadržaní (ods. 2). Podľa tejto časti sa postupuje aj vtedy, ak z osobitného predpisu alebo z medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vyplýva vykonateľnosť dohody alebo verejnej listiny, ktorou bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná, ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému (ods. 3).

8. Z písomnosti o postúpení veci Krajského súdu v Bratislave vyplýva, že postupuje vec z dôvodu svojej nepríslušnosti na rozhodovanie o odvolaní povinného podanému proti uzneseniu súdu prvej inštancie. Po tzv. reforme súdnej mapy, ktorá bola zavedená zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a zákonom č. 398/2022 Z. z., ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony však Mestský súd Bratislava IV [prechod výkonu súdnictva zo zrušeného Okresného súdu Bratislava V podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z.] postupom podľa § 225 CSP v spojení s § 234 ods. 2 CSP doplnil uznesenie súdu prvej inštancie uznesením zo dňa 22. marca 2024 č. k. B5-53Er/1741/2017-190 (ďalej len „doplniace uznesenie“). Krajský súd v Bratislave napriek viacerým odvolaniam v jednom súdnom spise zapísal do súdneho registra len prvú vec, a to tú v ktorej mal rozhodovať o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie (sp. zn. 18CoEk/35/2024). Krajský súd v Trnave však okrem prvej veci (sp. zn. na Krajskom súde v Trnave 28CoEk/47/2024) zapísal do svojho súdneho registra aj druhú vec, v ktorej má odvolací súd rozhodovať o odvolaní proti doplniacemu uzneseniu (sp. zn. 28CoEk/54/2024). Toto však nemá vplyv na rozhodovanie najvyššieho súdu o príslušnosti podľa § 43 ods. 2 CSP, pretože právny poriadok nezakladá príslušnosť odvolacieho súdu na rozhodovanie o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podľa povahy rozhodnutia, ale len podľa povahy veci. Preto v tej istej veci je funkčne príslušný ten istý odvolací súd. Tým však nie je dotknutá zmena funkčnej príslušnosti v dôsledku zmeny zákona. Rozhodnutie najvyššieho súdu o príslušnosti sa tak vzťahuje aj na ďalšie prípadné odvolacie konania začaté na podklade ďalšieho odvolania podaného v tej istej veci.

9. Konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a následne doplniace uznesenie začalo na podklade návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie doručeného exekútorovi dňa 31. marca 2017. Návrhom sa oprávnený domáha vymoženía pohľadávky na výživnom, keďže povinný dobrovoľne neplnil povinnosť prispievať na výživu oprávneného, ktorú povinnému ukladal rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 2. septembra 2004 č. k. P69/04-74 (ďalej len „exekučný titul“).

10. Oprávnený sa tak domáhal výkonu súdneho rozhodnutia, teda začatia tzv. vykonávacieho konania. Pre také konanie je pri rozhodnutiach upravujúcich práva a povinnosti v súkromnoprávných veciach typická dvojkoľajnosť, keď je upravené exekučným poriadkom v znení neskorších predpisov a CMP. V druhom prípade sa jedná o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých upravený konkrétne vo štvrtjej časti CMP. Vzhľadom na to, že výživa maloletého je v zmysle § 111 písm. c) CMP vecou starostlivosti súdu o maloletých, môže to evokovať, že podľa štvrtjej časti CMP sa postupuje pri výkone rozhodnutia o výžive maloletého v zmysle § 111 písm. c) CMP. Ktoré rozhodnutia podliehajú výkonu podľa štvrtjej časti CMP výslovne vyplýva z § 370 CMP. Rozhodnutie o výžive maloletého, ktorým sa upravuje peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému však takým rozhodnutím nie je, keďže vykonávaciemu konaniu podľa štvrtjej časti CMP podliehajú v zmysle § 370 CMP len rozhodnutia upravujúce nepeňažné práva a povinnosti vo vzťahu k maloletému. Povinnosť, ktorá má peňažný charakter, je preto predmetom exekúcie podľa exekučného poriadku v znení neskorších predpisov. Príslušnosť súdu sa tak v exekučnom konaní spravuje exekučným poriadkom a CSP. Vzhľadom na peňažný charakter povinnosti uloženej exekučným titulom v súkromnoprávnej veci týkajúcej sa starostlivosti súdu o maloletých, príslušnosť súdu sa spravuje exekučným poriadkom a CSP, nie CMP.

11. Exekučné konanie sa na podklade návrhu oprávneného začalo v zmysle § 36 ods. 1 a 2 exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 ešte pred 1. aprílom 2017. Novela exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. zakotvila, tzv. ultraaktivitu ako jedno z pravidiel časového spolupôsobenia starých (neplatných a neúčinných) právnych noriem s právnymi normami novými (platnými a účinnými). Jej podstata tak spočíva v tom, že ponecháva pri živote starú právnu úpravu. Ide o intertemporálne ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 2017. V zmysle jedného z nich (§ 243h ods. 1) platí, že toto exekučné konanie (začaté pred 1. aprílom 2017) sa dokončí podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Predmetná novela však upravuje aj prípustnosť odvolania, pričom vo vzťahu k opravným konaniam, neurčila žiadne pravidlo časového pôsobenia právnych noriem. Vo vzťahu k odvolaciemu konaniu je preto potrebné vychádzať z princípu okamžitej aplikability procesných noriem (m. m. II. ÚS 185/2018).

12. V exekučnom poriadku v znení neskorších predpisov absentuje právna úprava funkčnej príslušnosti súdu, je preto potrebné vychádzať z právnej úpravy CSP, ako lex generalis procesného práva v súkromnoprávných veciach, ako na to poukazuje aj § 9a ods. 1 exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017. V priebehu exekučného konania však bola prijatá, tzv. reforma súdnej mapy, ktorá zasiahla aj do právnej úpravy týkajúcej sa určovania funkčnej príslušnosti súdu (§ 34 CSP); založila novú funkčnú príslušnosť súdov pre rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v konaniach v obchodnoprávných sporoch a konaniach v zmenkových sporoch a šekových sporoch (§ 34 ods. 2 CSP), pričom v ostatných prípadoch o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 34 ods. 1 CSP) a o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu rozhoduje najvyšší súd, ak CSP neustanovuje inak (§ 34 ods. 3 CSP). V porovnaní s intertemporálnou normou obsiahnutou v § 470 ods. 4 CSP, ktorá upravuje príslušnosť súdov na konanie vo veciach, ktoré začali do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne, ako aj funkčne príslušnom súde, úprava § 471c CSP mlčí v otázke kauzálnej a funkčnej príslušnosti súdu v konaniach začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023. Najvyšší súd už ustálil, že pri nachádzaní funkčnej príslušnosti súdu je potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu (3Ndob/73/2023, R 43/2023). Keďže princíp okamžitej aplikability procesných noriem umožňuje použitie „novej“ právnej úpravy vo vzťahu k odvolaciemu konaniu začatému na podklade odvolania proti rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017 (odsek 11. odôvodnenia tohto rozhodnutia), použije sa aj tá právna úprava, ktorá nadobudla účinnosť po 1. apríli 2017, a ktorá nezakladá, tzv. ultraaktivitu.

13. Zo súdneho spisu vyplýva, že obe odvolacie konania sa začali po 1. apríli 2017 a právoplatne neskončili do 31. mája 2023. Preto na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie a doplniacemu uzneseniu je funkčne príslušný krajský súd určený podľa CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023). Tieto rozhodnutia boli vydané v exekučnom konaní, teda nie v konaní, pri ktorom by najvyšší súd musel pristúpiť k aplikácii § 34 ods. 2 CSP, ktorým je vymedzený okruh funkčne príslušných súdov

na rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným určitých druhoch sporov. Najvyšší súd tak konštatuje, že v zmysle § 34 ods. 1 CSP v spojení s § 3 ods. 2 písm. a) a § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. je funkčne príslušným súdom na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie a doplniacemu uzneseniu Krajský súd v Bratislave ako krajský súd, v obvode ktorého má sídlo Mestský súd Bratislava V, ktorý rozhodoval v prvej inštancii doplniacím uznesením, resp. na ktorý prešiel výkon súdnictva zo zrušeného Okresného súdu Bratislava V podľa § 18n ods. 2 písm. d) zákona č. 371/2004 Z. z.

14. Najvyšší súd na záver poukazuje na svoje skoršie uznesenie zo dňa 26. júna 2024 sp. zn. 6Ndc/17/2024, v ktorej v súvislosti sporu o funkčnú príslušnosť rovnako posudzoval povahu výkonu rozhodnutia o úprave vyživovacej povinnosti v intenciách exekučného poriadku a CMP. Z uvedeného rozhodnutia pritom vyplýva, že exekučné konanie začalo pred 1. aprílom 2017, pričom súd posudzoval, či sa ustanovenie § 3 ods. 5 písm. b) CMP, ktoré nadobudlo účinnosť 1. júna 2023, na túto vec použije. Vychádzal v ňom však len z charakteru vymáhanej peňažnej povinnosti uloženej príslušným súdnym rozhodnutím.

15. Nesúhlas Krajského súdu v Trnave s postúpením sporu Krajským súdom v Bratislave je dôvodný, preto najvyšší súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.